

FITXA 16: ARA PACIS AUGUSTAE.

A) CONTEXT HISTÒRIC.

Obra d'autor desconegut, l'Ara Pacis va ser encarregada pel Senat de Roma, en honor a l'emperador August.

Aquesta obra es de final del s. I a.C, de l'any 13 a.C al 9 a.C. És l'època de finals de la República i principis de l'Imperi romà.

Política: Roma és el centre d'un gran Imperi, que gira al voltant de la "Mare Nostrum" (mar Mediterrani) i que arriba fins a Escòcia. A l'Europa continental, l'imperi té les seves fronteres als rius Rin i Danubi. August farà que l'emperador tingui un poder absolut, l'única forma d'enderrocar-lo serà l'assassinat.

L'Imperi romà perdurà molts segles, gràcies a un exèrcit poderós, i una administració eficaç.

Societat: l'Imperi romà era esclavista, és a dir majoria d'esclaus. Els homes lliures tenien diferents drets segons el grau de ciutadania, fins a l'època de Caracal·la, que va atorgar la ciutadania romana a tots els homes lliures de l'Imperi.

Economia: l'Imperi romà es basa en l'agricultura i en la ramaderia. Trilogia mediterrània: l'oli, els cereals, el vi, són els productes més importants. A la vegada els romans van poder crear un important comerç entre totes les ciutats del Imperi gràcies a les vies de comunicació que van construir per tot l'Imperi i també navegant pel Mediterrani.

Cultura: Roma imposa la seva cultura a tots els territoris que va conquerir, això es diu la romanització, una mateixa llengua que es diu llatí, un mateix dret dit dret romà. L'objectiu d'August va ser mantenir les fronteres del seu imperi i estendre la llengua, la cultura, les lleis per tot el territori. És el que es diu romanització.

B) ESTIL I CARACTERÍSTIQUES.

L'Ara Pacis és d'estil clàssic romà imperial, Alt imperi.

Característiques de l'escultura:

- . Gran eclecticisme, i influència grega
- . Anonimat dels artistes, són importants els comitents o mecenes.
- . Subordinació de la escultura a l'arquitectura.
- . Realisme acurat (tipologies: retrats, busts, relleus històrics, etc), en contraposició a l'idealisme grec.

Característiques de l'arquitectura:

- . Incorporació de dos ordres nous (compost, toscà.)
- . Desenvolupament de l'espai interior amb arcs, voltes de canó i d'aresta i cúpules.
- . Materials: marbre, pedra, fusta, formigó,
- . Desenvolupament de la concepció urbanística.
- . Es creen grans obres d'enginyeria (calçades o ponts).

Característiques de la pintura:

- . Preferència per la pintura mural.
- . Ús de mosaics per revestir els paviments i les parets als espais interiors.
- . Subordinació de la pintura a l'arquitectura.
- . Gran realisme. Il·lusions òptiques.
- . Temes mitològics, paisatgístics, quotidians, retrats...

C) ANÀLISI FORMAL:

. **Tècnica:** és una escultura que segueix la tècnica de la talla, feta amb marbre, és un baix relleu. L'Ara Pacis està decorada amb escultures en baix relleu. Les seves dimensions són: 11.60m x 10.65m i 3.68 m. (alt). Les seves restes es van trobar al Camp de Mart (Palacio Fiano), per tant és una reconstrucció.

. **Composició:** és un recinte amb quatre murs rectangulars, sense coberta. A l'interior té una estructura simètrica en forma de "U", com una taula. Queda damunt d'un podi amb graons, amb dues portes: la primera en la façana oest que té una rampa d'accés, fa servir formes i models grecs. La part exterior està decorada amb relleus, cada plafó es divideix en dos registres separats per una sanefa. L'inferior presenta decoració vegetal de tiges, fulles i acants. El superior ens interessa més, dues escenes força malmeses, a una banda (nord)

conserva la lloba capitolina alletant els dos bessons que seran els fundadors de Roma: Ròmul i Rem. A l'altra banda tenim el mític Enees fundador de la ciutat de Roma, Enees fa un sacrifici; interessa destacar la semblança d'Enees amb August, es tracta de l'adaptació del mite grec per Virgili.

A la façana de la porta est trobem la deessa de la Terra flanquejada per dues ninfes aquàtiques i acompanyada dels seus fills.

A l'altre costat la deessa Roma.

A les façanes laterals tenim relleus commemoratius que representen la processó de l'any 13 aC. en honor de la Pax Romana, al costat sud els sacerdots encapçalen la comitiva, segueix un home amb una destal per sacrificar els animals, després el general Agripa, August i la resta de la família imperial.

Al costat nord desfilen el Senat i els nens de la cort d'August, dins de la processó es poden veure dues figures femenines que simbolitzen Roma i la Pau. Hi trobem dues característiques pròpies de l'escultura romana:

- 1) La subordinació de l'escultura al marc arquitectònic.
- 2) El realisme acurat, que fa que puguem posar nom i cognoms als diversos personatges.

La influència grega, l'Ara Pacis es podria comparar amb els relleus del Partenó d'Atenes, concretament la processó de les Panatenees de Fídies i la seva tècnica dels "draps molls". La juxtaposició de les escenes, una damunt de l'altra, dóna sensació de profunditat, com a la columna de Trajana.

La llum: relisca a les parts més suaus, i queda atrapada en els plecs, formant clarobscurs.

El ritme: s'expressa gràcies a la gran varietat de posicions dels personatges mateixos.

El temps: és anecdòtic, perquè és una processó.

D) CONTINGUT, SIGNIFICAT I FUNCIO.

. **Tema:** commemoratiu, l'altar que commemora la Pax Romana després de conquerir la Hispània i la Gàl.lia, una pau que hauria de durar segles, l'altar està consagrat per tant a un númen o deïtat pagana. Servia per celebrar un aniversari.

A dins trobem un petit altar, però, en canvi està molt carregada de significats. L'Ara Pacis és una fita històrica que celebra la clausura del temple de Janus déu de la guerra i inaugura la Pau que August ha portat a Roma.

L'Ara Pacis es l'expressió religiosa del món segons els romans obsessionats amb l'ordre, perfectament simètric.

Té un disseny en funció del curs solar, marcant el seu camí, a mesura que puja la llum (el Sol) també puja a l'interior la llum que dóna vida al pas del temps, la llum és el vehicle per arribar als déus, des de la profunditat de la nit (porta occidental). Passem fins al cim del migdia, punt més alt de l'altar; en acabar la cerimònia se sortia per la porta est.

La sanefa de greques manifesta l'essència de l'Ara Pacis, la seva línia expressa la noció del temps cíclic, repetit, tancat. L'esvàstica és un símbol sagrat que representa els quatre elements sagrats: aigua, foc, terra, aire.

Roma. Arruïnada, les primeres troballes es remunten al s. XVI, encara que va

. **Encarrèc i recepció:** comitent el Senat de ser un arqueòleg austriac al 1902 qui va relacionar aquells fragments amb l'Ara Pacis. L'impuls decisiu de la seva reconstrucció data de l'època de Mussolini.

. **Funció:** religiosa perquè és un ara per donar les gràcies als déus per la Pax Romana de l'època Augusta.

- Commemorativa de la processó de l'any 13 aC en honor de la Pax Romana.
- Il·lustrativa i propagandística. L'Ara Pacis mostra la manera de ser dels romans, l'art de l'època romana, la seva particular manera de entendre el món.

E) Enumereu 4 diferències de l'obra Koré de Peple i l'Ara Pacis Augustae.

- La Koré de Peple és de finals del s. V aC i l'Ara Pacis és de finals del s. I aC.
- L'estil de la Koré es clàssic grec arcaic i el de l'Ara Pacis és clàssic romà imperial.
- La tipologia de la Koré és una escultura dempeus i l'Ara Pacis es un petit temple decorat amb baix relleus.
- La Koré representa una sacerdotessa i l'Ara Pacis representa un temple amb relleus d'August, la seva família i la cort imperial en processó.